

Kristen gudstjänst – skillnaden mellan natt och dag!

Kristen gudstjänst är av ett annat slag än underhållning. Rubriken ovan vill stryka under det.

Ingenting av det som finns till är utan mening. Evangelisten Johannes hyperkoncisa inledning till evangeliet stryker under att det inte finns någon plats där inte Kristus kan tala:

– I begynnelsen var Ordet och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom det och utan det blev ingenting till av det som är till. I Ordet var liv och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.

Någon kom sent till gudstjänsten, väldigt sent, vederbörande fick inte mer än välsignelsen av prästen, men det visade sig i det fallet vara det avgörande:

– Herren välsigne dig och bevara dig, Herren låte sitt ansikte lysa över dig och vare dig nådig. Herren vände sitt ansikte till dig och give dig frid. I Faderns, och Sonens och den Helige Andes Namn. Amen. Det är en kärnfull sammanfattning.

Evangeliet är det kristna livets nyckel, det är gudstjänstens höjdpunkt och sammanfattning. Gudstjänstens innehåll bestäms av vad som föregår och följer evangelieläsningen. Herrens bön öppnar upp det himmelska: Vår Fader/Fader vår som är i...

Gudstjänstordningen i Svenska kyrkan bestäms nu till fyra delar med i grunden två huvudsaker: Ordet och Sakramenten. De huvudsakerna kompletteras av en inledning och av en avslutning. Men en alltför schemalagd gudstjänstupplevelse behöver fördjupas. Som en nyckel för kristen gudstjänst har någon lyft fram det momentet när nattvardens firande inleds:

– Upplyft era hjärtan till Gud (– Sursum Corda på latin), så fortsätter prästen mässan traditionellt efter psalmen eller förbönen eller trosbekännelsen. När gudstjänsten fortsätter med nattvardefirandet lyfts alla upp på ett särskilt sätt. Det är gudstjänstens andra del som lyfter fram innersidan, den blir som mest intim i kommunionen.

Samtidigt är det en gammal fråga hur en kristen gudstjänst inleds. Börjar det med ett nödrop eller en tacksägelse?

Påskens innehåll är den kristna trons kärna. I den kärnan ryms livet, däri är ljuset som lyser i mörkret. Men förutsättningen för påskan är julens budskap. Kyrkans liv bestäms av påsk och jul: människans frälsning och människans gudomliggörande. Ropet om frälsning är mänsklighetens äldsta rop, det föddes ur insikten att det gudomliga förlorats. Kyrkans liv handlar om att få besinna det och pånytt upplysa om det. Men inte bara upplysa utan påbjuda: det är inte meningen att någon ska glömmas eller bli kvar i mörkret. Därför har gudstjänstens inledning alltid

innehållit både rop om förbarmande och lovsång, osminkat i syndabekännelse och avlösning.

Att få börja med syndabekännelsen och syndaförlåtelsen är som att få höjdpunkten på en gång, det som vi sedan äter i måltiden: till syndernas förlåtelse. Men för att det ska bli rätt behövs en inledning som klargör riktningen och syftet. Syftet är inte att slå ned utan att lyfta upp ur stoftet. Bibelläsningarna pekar på samma sätt fram mot evangeliet. Våra tre läsningar ger ett klarare mönster. Och det ska vara en ämbetsvigd som läser evangeliet eller närmast motsvarande husfar. Evangeliet är oskiljaktigt från apostlarna och det mönster som de lagt ut.

Å ena sidan karaktäriseras gudstjänsten av en linje med ett mål, en process, å andra sidan är gudstjänsten mer av ett tillstånd. Varje moment har sitt eget värde och kvalité. I varje Guds Ord finns fullheten, som en hemlighet, mer eller mindre klart igenkännbart. Problemet är att vi är så splittrade. Den gamla ordningen är att låta hela den föregående natten vara en förberedelse i lovsång och besinning.

Ju längre vi kommit i gudstjänsten desto känsligare blir vi för okända, främmande inslag. Inledningen efter *Sursum corda* ska på ett särskilt sätt leda in mot huvudpersonen själv, Jesus Kristus. Nattvardsbönen ska kretsa omkring honom och omkring vårt beroende av den Helige Ande som nyckelpersonen. Vi reciterar instiftelseorden och i det sker kyrkans ständiga under: den offrade och uppståndne Herren låter sig ses och smakas i med och under nattvarens invigda bröd och vin. Det är undret framför alla under som den som ber om sin frälsning har del i.

Om vi nu upplever att en gudstjänst skevar? Om levandegörandet av evangeliet inte leder in mot Kristus utan mot annat håll? Du ska veta att ditt Amen gör skillnad. Har du inte sagt ditt Amen har du inte instämt i bönen. Det är med ditt Amen som du bekräftar vad som sagts och gjorts.

Man kan överväga om man ska lämna ett sådant möte. Dröj kvar om du inte har frid över att lämna. Apostlarna är tydliga med sin varningar för att det kan bli fel. Ibland förhastar man sig men den där krypande oron är inte sällan en tydlig fingervisning, ivarjefall för denna gång. Kanske att jag hör på ett annat sätt en annan gång. Samma plats och församling kan bli som förbytt med en annan ledare, tvärtom mer sällan.

Men så kan en skev del av gudstjänsten rätas upp av att andra delar är desto klarare. Man måste inte ta del i nattvarden, det är också en skillnad. Man kan stanna vid att be om välsignelsen med handen på axeln eller ta emot den avslutningsvis.

Men att ha hört evangeliet är som skillnad mellan natt och dag:
– *Ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte fått makt över det!*

Herren välsigne din gudstjänst!